

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณคดีและงานวิจัยในบทนี้จะกล่าวถึงความหมาย ขอบข่ายและความคิดเห็น
ของนักการศึกษาและนักวิจัยทั้งของไทยและของต่างประเทศที่มีต่อระบบการวัดผลและประเมินผล
การศึกษา และสุดท้ายจะกล่าวถึงปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

การวัดและประเมินผลการศึกษา

ก. ความหมายของการวัดผลการศึกษา

นักการศึกษาไทยผู้นำเอาเทคนิควัดผลแบบใหม่มาใช้คือ ชวาล แพร์ทกุล ได้ให้
ความหมายของการวัดผลว่า การวัดผลคือ กระบวนการใด ๆ ที่จะทำให้ได้มาซึ่งปริมาณ
จำนวนหนึ่งอันมีความหมายแทนขนาดของสมรรถภาพนามธรรมที่นักเรียนผู้นั้นมีอยู่ในตน ถ้าใช้
แบบทดสอบเป็นเครื่องมือกระตุ้นก็คือเอาจำนวนผลงานที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมใดที่ตอบออกมาเป็น
เครื่องมือซึ่งบอกว่าเขามีสมรรถภาพในเรื่องนั้น ๆ ปานนั้น¹

นอกจากนี้ ผู้อำนวยกิจการสำนักงานทดสอบ กรมวิชาการ กรมล. สดุดประเสริฐ
ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่า การวัดผลคือ การตรวจสอบหรือการค้นหาลักษณะที่เราก
ต้องการตรวจสอบนั้นมีปริมาณและคุณภาพมากน้อยเพียงใด การวัดปริมาณนั้นถ้าเราใช้เครื่องมือ
วัดที่เป็นมาตรฐาน ผลของการวัดก็จะออกมาเป็นตัวเลขที่ถูกต้องแน่นอน เช่น เครื่องชั่ง ควง
วัด ช่วยให้ทราบว่าสิ่งที่ชั่ง ควง และวัดนั้นมีน้ำหนักปริมาณและความกว้างยาวเท่าใด ส่วนการ

---

¹ชวาล แพร์ทกุล, เทคนิคการวัดผล, พิมพ์ครั้งที่ 6. (พระนคร : สำนักพิมพ์
วิธานพานิช, 2518), หน้า 140.

วัดคุณภาพนั้น โดยมากเราไม่มีเครื่องมือวัดที่จะสามารถแยกตัวเลขให้ถูกต้องแม่นยำแก่คุณภาพของสิ่งที่เราต้องการวัดนั้นดีเลวหรือไม่ถูกต้องใจเพียงใด การวัดสิ่งเหล่านี้เพียงอาศัยการสังเกตและดูจากความรู้สึก¹

สุภาพ วาควีเยน และอรพินธ์ โภชนคภา กล่าวถึงการวัดผลว่า การวัดผลเป็น ขบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายที่จะสอบวัดและ เปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น ๆ . . . . ผลที่ได้จาก การวัดจะเป็นจำนวนตัวเลข หรือหน่วยที่ใช้แทนลักษณะนั้น ๆ ได้ ซึ่งเป็นการวัดทางค่าน ปริมาณ²

เยาวคี รวงชัยกุล กล่าวถึงการวัดผลทางการศึกษาไว้ว่า การวัดผลหมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามกฎเกณฑ์ (Rule) ที่ตั้งไว้ แล้วสังเกตว่ามี ประมาณเท่าใด กล่าวง่าย ๆ คือ การวัดผลนั้นจะทำให้เราตอบคำถามว่า "How Much" ฉะนั้นการกำหนดตัวเลขในการวัดผลจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะจำแนกหรือจัดอันดับตามความมากน้อย จากสิ่งที่วัดได้ ตลอดจนให้ผลการเปรียบเทียบสิ่งที่วัดอาจเป็นกิจกรรมหรือพฤติกรรม³

ซิมโพเซียม เอ็น อาร์ แคมเบลล์ (Symposium N.R. Campbell) ได้ให้ คำนิยามของการวัด (Measurement) ว่าหมายถึง การกำหนดค่าที่เป็นจำนวนตัวเลข เพื่อแทนคุณสมบัติของวัตถุสิ่งของ หรือสิ่งอื่น ๆ ตามกฎเกณฑ์ของคุณสมบัติเหล่านั้น⁴

¹กมล สุกประเสริฐ, หลักและวิธีวัดผลการศึกษา (พระนคร : สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช, 2510), หน้า 6.

²สุภาพ วาควีเยน และอรพินธ์ โภชนคภา, การประเมินผลการเรียนการสอน (พระนคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518), หน้า 3.

³เยาวคี รวงชัยกุล, "หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา," วารสาร- คุรุศาสตร์ 5 (กันยายน - ตุลาคม 2521), หน้า 14.

⁴Symposium N.R. Campbell, Measurement and Its Importance for Philosophy, Proc-Arist. Soc Sppl, (London : Harrison, 1938), p.126.

เอส เอส สตีเวน (S.S. Steven) กล่าวว่า การวัด (Measurement) หมายถึง การกำหนดค่าเป็นตัวเลขแก่สิ่งต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์¹

วิกเตอร์ เอช นอล (Victor H. Noll) ได้อธิบายความหมายของการวัดผลสรุปไว้ว่า การวัดผลมีความหมายกว้างกว่าการทดสอบ การทดสอบนั้นมักหมายถึงการใช้ข้อสอบที่เป็นชุดเพื่อวัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน แต่การวัดผลเป็นวิธีการที่จะทำให้ทราบปริมาณ ซึ่งมีได้หมายถึงการใช้ข้อสอบเท่านั้น แต่ยังสามารถรวมถึงการใช้สเกล หรือมาตราส่วนประเมินค่า แบบตรวจสอบรายการต่าง ๆ หรือแบบสอบถาม²

เอ็ดวาร์ด แอล ทอร์นไดค์ (Edward L. Thorndike) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาไว้ว่า เป็นการบอกคุณลักษณะ ของคนที่ได้พัฒนาขึ้นอย่างกว้างขวางจากการให้การศึกษา ซึ่งจะบอกลักษณะได้ 2 วิธี คือ

1. การบอกคุณลักษณะด้วยการทดสอบ
2. การบอกคุณลักษณะด้วยการสังเกตพฤติกรรม³

---

¹S.S. Stevens, "Mathematics, Measurement and Psychophysics," In S.S. Stevens (Ed.) Handbook of Experimental Psychology. (New York: Wiley, 1951), p.22.

²Victor H. Noll, Introduction of Educational Measurement, 2d ed. (Boston : Houghton Mifflin, 1965), pp. 13-14.

³Edward L. Thorndike, Measurement and Evaluation in Psychology and Education. (New York : John Wiley, 1972), p.5.

นอกจากนี้ จอห์น กลาค มาร์แชล (John Clark Marshall) ได้ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่า การวัดผลการศึกษาคือ การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาพิจารณาในการตัดสินใจและยังกล่าวถึงลักษณะของการวัดผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. การวัดผลการศึกษาเป็นการวัดผลทางอ้อม
2. การวัดผลการศึกษาเป็นการวัดที่ยังไม่สมบูรณ์
3. การวัดผลการศึกษาเป็นการวัดที่ต่อเนื่องกัน
4. การวัดผลการศึกษา มักจะใช้ในการจัดจำแนก¹

ข. ความหมายของการประเมินผลการศึกษา

ชวาล แพร์ทกุล กล่าวถึงการประเมินผลการศึกษาว่า การประเมินผลการศึกษา หมายถึง ขบวนการที่ครูนำทุก ๆ รายการที่ทราบจากการวัดไปใช้ คือครูนำผลจากการวัดผลเหล่านั้นมารวมกัน เพื่อนำไปใช้วินิจฉัย ติราคาคุณค่า และชี้ขาดลงเป็นผลสรุปว่า เด็กคนนั้นมีคุณภาพสูงหรือต่ำ สมควรสอบได้หรือตก และการประเมินค่าที่ขึ้นต่อตั้งอยู่บนรากฐานของการวัดที่ดีควย²

กมล สุกประเสริฐ ให้ความหมายของการประเมินผลว่า "เป็นการเอาผลของการวัดต่าง ๆ มาประมวลชี้ขาดในขั้นสรุป"³

สุภาพ วากเขียน และอรพินธ์ โภชนคภา ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการศึกษาว่า เป็นการพิจารณาคัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริง และการกระทำบางที่ขึ้นอยู่กับการวัดเพียงอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบ แต่ส่วนมากมักเป็นการรวมการวัด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹John Clark Marshall, Essential of Testing. (Philippines : Addison Wesley Publishing, 1972), pp.1-3.

²ชวาล แพร์ทกุล, เทคนิคการวัดผล, หน้า 141.

³กมล สุกประเสริฐ, หลักและวิธีวัดผลการศึกษา, หน้า 6.

หลาย ๆ อย่าง ต่าง ๆ กัน เพื่อวินิจฉัยคุณค่า หรือศึกษาลักษณะต่าง ๆ ที่ได้มาจากการวัดหลาย ๆ อย่าง¹

เขาวกี ราชชัยกุล ให้ความหมายของการประเมินผลการศึกษาไว้ว่า หมายถึง ขบวนการตีความหมาย (Interpretation) และคัดสินคุณค่า (Value Judgement) จากสิ่งที่วัดได้ โดยอาศัยวิธีการที่มีระบบแบบแผนในการรวบรวมข้อมูล ตลอดจนเหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินว่ากิจกรรมการศึกษานั้นดีหรือเลวอย่างไร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมประการใด และยิ่งได้กล่าวว่า การประเมินผลต่างกับการวัดผลทางการศึกษาคงที่ว่าการประเมินผลจำต้องมีวัตถุประสงค์ที่เด่นชัดก่อนดำเนินการวัดผล เพื่อจะได้ทราบว่าผลที่ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงไร²

เอ็ม สกริฟเวน (M. Scriven) ได้ให้นิยามของการประเมินผลว่า เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบเพื่อบ่งชี้ถึงคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง³

จอห์น คลาร์ก มาร์แชล และ ลอยด์ เวสเลย์ เฮลส์ (John Clark Marshall & Loyde Wesley Hales) กล่าวถึงการประเมินผลว่า การประเมินผล หมายถึง การกำหนดคุณค่าของสิ่งที่เราวัดโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวัด⁴

มาร์วิน ซี อัลกิน (Marvin C. Alkin) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ (1) การทดสอบจริงๆ (2) การหาข้อมูลของการทดสอบจริงๆ เพื่อนำมาตัดสินใจ⁵

001892

¹สุภาพ วาดเขียน และอรพินธ์ โภชนาคา, การประเมินผลการเรียนการสอน, หน้า 3.

²เขาวกี ราชชัยกุล, "หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา," หน้า 14.

³M. Scriven, "The Methodology of Evaluation," In R.E. Stake (Ed.) Curriculum Evaluation. (Chicago:Rand Mc Nally, 1967), p.4.

⁴John Clark Marshall and Loyde Wesley Hales, Classroom Test Construction. (California:Addison Wesley Publishing, 1971), p.15.

⁵Marvin C. Alkin and Carol T. Fitz-Gibbon, "Method and Theories of Evaluating Programs," Journal of Research and Development in Education, Vol. 8 (No.3, 1975) : 2.

โดนัลด์ แอล เบกส์ และ เออร์เนสต์ แอล เลวิส (Donald L. Beggs & Ernest L. Lewis) ได้กล่าวถึง ความหมายของการประเมินผลว่า การประเมินผลเป็นขบวนการของการแยกแยะ จัดหา และเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับตัดสินใจประเมินค่าทางเล็งต่าง ๆ และได้อธิบายความว่า การประเมินผลนี้เป็นทั้งขบวนการของการรวบรวมข้อมูล และขบวนการของการตัดสินใจ และการวัดผลมีส่วนสำคัญในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินผล¹

✓ จากความหมายที่นักวัดผลการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้ให้ไว้ พอสรุปได้ว่า การวัดผล การศึกษา คือ วิธีการหรือขบวนการที่กระทำเพื่อให้ทราบปริมาณความรู้ ความสามารถ ว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถเพียงใด และการประเมินผลการศึกษา คือ การนำผลจากการวัดผลมาประเมินหรือตัดสินว่า ผู้เรียนมีความสามารถสมควรจะสอบไล่หรือตก หรือมีการพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างไร

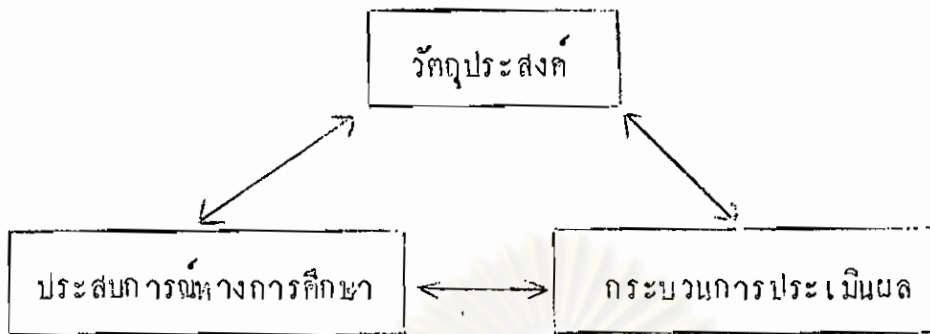
ความสัมพันธ์ระหว่างการสอนกับการวัดและประเมินผล

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า จุดมุ่งหมายสำคัญของการสอน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนา ดังนั้น ในวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของการสอน ผู้สอนจะรู้ว่าผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปอย่างไรบ้างก็ต้องอาศัยการวัดและประเมินผล

อี ฟรอสต์ (E. Frust) ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ของการสอน ประสิทธิภาพทางการศึกษาหรือการเรียนรู้ และกระบวนการประเมินผล ดังแผนภาพต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Donald L. Beggs and Ernest L. Lewis, Measurement and Evaluation in the School. (Boston : Houghton Mifflin, 1975), p.6.

แผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ ประสบการณ์ทางการศึกษา และกระบวนการประเมินผล¹

จากแผนภาพแสดงว่า อันดับแรกวัตถุประสงค์ของการสอนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงกระบวนการสอนหรือวิธีจัดประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน และกำหนดขอบบวนการประเมินผลในขณะเดียวกันการประเมินผลและประสบการณ์ทางการศึกษาจะช่วยทำให้วัตถุประสงค์ของการสอนชัดเจนขึ้น อีกทั้งประสบการณ์ทางการศึกษาจะบ่งชี้ถึงกระบวนการประเมินผลที่ควรใช้และผลที่ประเมินได้อีกก็จะเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feed-Back) แสดงถึงประสิทธิภาพของการสอนและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาตามวัตถุประสงค์ของการสอนของผู้เรียนแต่ละคนในลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการสอนและการประเมินผลที่คล้ายคลึงกัน

อาร์ เกลเซอร์ (R. Glaser) ได้เสนอแบบจำลองแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษาที่สำคัญ 4 ส่วน คือ

1. วัตถุประสงค์ของการสอน ผู้สอนจะต้องตั้งวัตถุประสงค์ของการสอนให้เด่นชัดและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ทางการศึกษาให้ผู้เรียน กล่าวคือ เลือกเนื้อหาวิชาและกิจกรรม ตลอดจนกระบวนการสอนและกระบวนการประเมินผลให้เหมาะสมกับผู้เรียน
2. พฤติกรรมก่อนเข้าเรียน ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในค่านิยมพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ระดับความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนก่อนรับการสอน พฤติกรรมก่อนเข้าเรียนจะแสดงว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ หรือทัศนคติเป็นอย่างไรบ้าง และต้องการ

¹E. Frust, Constructing Evaluation Instruments. (New York : Longmans, 1958), p.3:

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในค่านิยมบางอย่าง นอกจากนี้พฤติกรรมก่อนเข้าเรียน เป็นพฤติกรรมพื้นฐานสำหรับการเปรียบเทียบเกี่ยวกับพฤติกรรมหลังเรียน เพื่อบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของผู้เรียน และผู้สอนด้วย

3. กระบวนการสอน ผู้สอนจะต้องเลือกและกำหนดขอบข่ายของเนื้อเรื่อง อุปกรณ์ กิจกรรมการสอน และการดำเนินการสอนตามวิธีที่เหมาะสมกับพฤติกรรมก่อนเข้าเรียน ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่พึงปรารถนา ดังระบุไว้ในวัตถุประสงค์ ของการสอน

4. กระบวนการประเมินผล ผู้สอนจะต้องเลือกกระบวนการประเมินผลที่เหมาะสม เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน อีกทั้งผู้สอนจะไตร่ตรองว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไปตามแนวทางของวัตถุประสงค์ในการสอนหรือไม่เพียงใด ถ้าผู้เรียนยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือยังไม่เกิดการเรียนรู้ ผู้สอนก็อาจต้องปรับปรุงองค์ประกอบอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการสอน เมื่อกล่าวโดยสรุป การประเมินผลจะช่วยทำให้ผู้สอนทราบว่าแบบจำลองการสอนที่ใช่นั้นเหมาะสมดี หรือว่ามีองค์ประกอบใดบ้างที่ควรแก้ไขปรับปรุง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิด แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ¹

จากแบบจำลองของ ซี ฟร็อสท์ และ อาร์ท เกลเซอร์ ดังกล่าวแล้ว แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า การประเมินผล เป็นกระบวนการและกิจกรรมสำคัญ ซึ่งจะแยกออกจาก กระบวนการสอนไม่ได้

ความมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการศึกษา

เจ เทอร์วิลลิงเจอร์ (J. Terwillinger) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้ หรือการตัดสินระดับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนแต่ละคนนั้น ผู้สอนเป็นผู้ที่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

---

¹R. Glaser, "Instructional Technology and the Measurement of Learning Outcomes," American Psychologist. (New York : Prentice-Hall, 1963), pp.519-521.

อีกทั้งผู้บริหาร อาจารย์แนะแนว และเพื่อนผู้เรียนเองก็มีบทบาททางอ้อมในการตัดสินคุณค่าของระดับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนแต่ละคน และกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินผลการเรียนรู้ว่ามีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

- ✓ 1. เพื่อมองที่ผู้เรียนมีทักษะและความรู้ที่สำคัญพอเพียงหรือไม่
- ✓ 2. เพื่อวินิจฉัยจุดเด่นและจุดด้อยของผู้เรียน โดยสังเกตจากกระสวนของสัมฤทธิ์ผลที่แสดงออกมาให้เห็น และ

- ✓ 3. เพื่อมองชี้ถึงระดับสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน¹

ชวาล แพร์ทกุล กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการวัดผลการศึกษาว่า เป็นการปรับปรุงและพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์ ให้เด็กเรียนดีขึ้น ครูสอนเก่งขึ้น และให้การตัดสินเที่ยงตรงแน่นอนและยุติธรรมมากขึ้น²

นอกจากนี้ กมล สุคประเสริฐ ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินผลว่า มีความมุ่งหมายอยู่ 2 ประการ คือ

1. เพื่อวัดระดับความเจริญงอกงามของนักเรียนและหาทางส่งเสริมให้ดีขึ้น คือให้ทราบว่ามีความเจริญงอกงามไปอย่างไร และจะดำเนินการอย่างไรต่อไป
2. เพื่อค้นหาสิ่งบกพร่องและหาทางแก้ไข คือให้ทราบว่าสิ่งใดไม่ไฉน และหาสาเหตุว่าเป็นเพราะอะไร แล้วหาทางปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ นั้นเสีย³

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

เพื่อให้การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่ง สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการวัดและ

¹J. Terwilliger, Assigning Grades to Students. (Illinois : Scott Forement, 1971), pp. 4-7.

²ชวาล แพร์ทกุล, เทคนิคการวัดผล, หน้า 4.

³กมล สุคประเสริฐ, หลักและวิธีวัดผลการศึกษา, หน้า 4.

ประเมินผลการเรียนการสอน โดยคัดแปลงและเพิ่มเติมจากหนังสือ การสอนและการวัดผล การศึกษา ของ ชุมพร ยงกิตกิจ และประคอง วรรณสุต **ซึ่งสรุปได้ดังนี้**

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการวัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอน พร้อมทั้งให้คำนิยามของสิ่งที่ต้องการวัดภายในขอบข่ายของเป้าหมายทางการศึกษาในรูปของพฤติกรรม ของผู้เรียนทั้งสามด้านคือ พุทธิปัญญา (Cognitive) ทักษะ (Psychomotor) และความรู้ สึกนึกคิตลอคจนค่านิยม (Affective)
2. เลือกแนวคิดหรือปรัชญาการวัดให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและสิ่งที่มุ่งจะ วัด คึงกำหนดไว้ในข้อ 1 แนวคิดคึงกล่าวได้แก่ แนวคิดการวัดอิงกลุ่ม และแนวคิดการวัดอิง เกณฑ์ และบ่อยครั้งผู้สอนมักจะ เลือกใช้แนวคิดทั้งสอง เป็นแนวทางในการประเมินว่าการเรียนการสอน บรรลุเป้าหมายเพียงใด
3. เลือกหรือสร้างเครื่องมือหรือแบบสอบถามตามแนวคิดหรือปรัชญาการวัดคึงกล่าว ในข้อ 2 เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน และประสิทธิภาพของการสอนด้วย
4. การวัดผลการเรียนรู้หรือการเรียนการสอนที่จะให้ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมทุกด้านตามวัตถุประสงค์ของการศึกษานั้น จำเป็นต้องใช้เทคนิคการวัดหลายวิธี ประกอบ กับไม่มีเทคนิคการวัดใดเพียงเทคนิคเดียวที่สามารถวัดความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของการ เรียนรู้ของผู้เรียนได้ครบทุกด้าน เพราะ เทคนิคการวัดหรือ เครื่องมือแต่ละประเภทมีข้อจำกัดใน การวัดพฤติกรรมของผู้เรียน
5. การวัดผลการเรียนรู้หรือการเรียนการสอนเป็นการวัดทางอ้อม และสิ่งที่วัด ได้เป็นเพียงตัวอย่างของพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ หรือความรู้สึกนึกคิตของผู้เรียนเท่านั้น ฉะนั้น เพื่อความถูกต้องของสิ่งที่มุ่งวัด ผู้สอนจะต้อง เลือกใช้เทคนิคหรือ เครื่องมือที่เหมาะสม หลายประเภท และควรวัดหลายครั้งเพื่อจะได้คาดคะเนพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ หรือความรู้ สึกนึกคิตของผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง
6. ผู้สอนควรตระหนักถึงจุดเด่นและจุดค้อยของ เทคนิคหรือ เครื่องมือแต่ละประเภท เพื่อจะได้เลือกใช้เครื่องมือหรือเทคนิค เหล่านี้ได้อย่างถูกต้อง อันจะนำมาซึ่ง ความถูกต้องและแม่นยำของข้อมูลที่วัดได้ ผู้สอนต้อง ระมัดระวังพร้อมหาทางป้องกันและแก้ไขข้อผิดพลาดในการใช้ เทคนิคหรือ เครื่องมือแต่ละประเภทคึงนี้

6.1 ข้อผิดพลาดเนื่องมาจากการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Error)
เช่น การสุ่มเนื้อหาวิชาออกมาไม่ครอบคลุมหรือไม่เป็นส่วนกับเนื้อหาวิชาทั้งหมด

6.2 ข้อผิดพลาดเนื่องมาจากเครื่องมือ หรือกระบวนการใช้เครื่องมือ หรือแบบสอบถาม เช่น การตอบข้อสอบถามแบบเลือกตอบ ผู้สอบอาจตอบถูกโดยการเดา ซึ่งอาจป้องกัน โดยการเพิ่มตัวเลข และ/หรือปรับปรุงคุณภาพของตัวเลือก เพื่อให้โอกาสที่จะตอบถูกด้วยการเดาต่ำสุด ตะแ้นจากแบบสอบถามเรียงความ อาจกลาดเคลื่อนกับความ เป็นจริง เนื่องจากอิทธิพลจากความนึกเห็นส่วนตัวของผู้ตรวจข้อสอบซึ่งก็ควรป้องกันโดยการ สร้างแบบจำลองของคำตอบล่วงหน้าก่อนเริ่มลงมือตรวจ พร้อมทั้งตรวจทีละข้อของทุกคน เป็นกัน

6.3 ข้อผิดพลาดเนื่องจากการแปลความหมายของคะแนน ผู้สอนควร จะย้อนกลับไปนึกถึงแนวคิดหรือปรัชญาการ วัดที่ใช่ เป็นหลักในการสร้าง เครื่องมือ หรือแบบสอบถาม นั้น เพื่อจะได้ตีความหมายของคะแนนให้ เป็นไปตามแนวคิดการวัดดังกล่าว

7. การแปลความหมายข้อมูลวัดได้ หรือคะแนนตามแนวของการวัด เพื่อ นำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และแนวทางในการตัดสินใจอื่น ๆ เช่น การคัดเลือกบุคลากร การปรับปรุงหลักสูตร เป็นต้น ผู้สอนควร จะระลึกเสมอว่าการ ประเมินผลเป็นเพียงแนวทางที่นำไปสู่ข้อยุติแต่การประเมินผลมิได้เป็นข้อยุติในตัวเอง ดังนั้น ผู้สอนจึงควรนำผลที่ประเมินได้ไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่¹

ประเภทของการประเมินผล

การประเมินผลที่สำคัญมี 2 ประเภท คือ

1. การประเมินผลเพื่อการเรียน (Formative Evaluation)
2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน (Summative Evaluation)²

¹ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, "หลักการวัดและประเมินผล," คู่มืออาจารย์ผู้ดำเนินการเรียน การสอน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 186-188.

² กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 หน้า 24.

นอร์แมน อี กรอนลันด์ (Norman E. Gronlund) โทค้อวถึงการ-
ประเมินผลทั้ง 2 ประเภทไว้ดังนี้

1. การประเมินผลเพื่อการเรียน เป็นการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนระหว่างการเรียนรู้ การเรียนการสอน จุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาข้อมูลย้อนกลับ (Feed-Back) เกี่ยวกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการเรียนรู้ของนักเรียน และการสอนของครูสำหรับนักเรียน ข้อมูลที่ จะเป็นแรงเสริมให้ใคร่เรียนรู้เพื่อความสำเร็จในการเรียน และช่วยบอกถึงข้อผิดพลาดทางการเรียนที่ควรแก้ไข สำหรับครู ข้อมูลที่ จะช่วยในการปรับปรุงการสอน และจัดกลุ่มนักเรียนตามความสามารถเพื่อช่วยในการสอนซ่อมเสริม การประเมินผลแบบนี้โดยมากใช้การสอบเมื่อจบบทเรียน หรือจบเรื่องที่เรียนแต่ละครั้ง ข้อสอบที่ใช้เป็นข้อสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง และนอกจากนี้อาจใช้การสังเกตจากความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องของนักเรียนด้วย

2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน เพื่อดูว่าการเรียนการสอนนั้นประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ผลที่ จะใช้ในการประเมินค่าผลการเรียนของนักเรียน เทคนิคที่ใช้ในการประเมินผลกำหนดโดยจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ซึ่งรวมทั้งการใช้แบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ผลที่ครูสร้างขึ้น และการประเมินค่าจากการปฏิบัติงานต่าง ๆ¹

เทคนิคการวัดผลการศึกษา

เทคนิคการวัดผลที่สำคัญมี 4 อย่าง คือ

1. การสังเกต (Observation) เป็นกระบวนการของการเฝ้าดู และการฟัง โดยสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกที่สำคัญ ๆ การสังเกตนี้จะช่วยให้ครูได้ข้อมูล

¹Norman E. Gronlund, Measurement and Evaluation in Teaching, 3d ed. (New York : Macmillan Publishing, 1976), pp. 17-18.

ทั้งด้านความรู้ของนักเรียน รวมทั้งด้านทักษะ และทัศนคติด้วย การสังเกตนี้ใช้ได้ดีเมื่อ
ต้องการหาข้อมูลเกี่ยวกับทักษะ และทัศนคติ เช่น การร้องเพลง การวาดรูป ฯลฯ
เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต ได้แก่ การบันทึกพฤติกรรมระดม (Anecdotal Record)
การจัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) เป็นต้น

2. การสืบสวนสอบสวน (Inquiry) คือการถาม ข้อมูลสำคัญที่ได้
ได้แก่ ความคิด ทัศนคติ ความเข้าใจของแต่ละบุคคล เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม
(Questionnaire) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบสังคมมิติ (Sociometric
Instrument) เป็นต้น

3. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นกระบวนการของการแยกแยะสิ่งใด
สิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา การวิเคราะห์พฤติกรรม เช่น
วิเคราะห์งานที่นักเรียนทำเพื่อดูว่านักเรียนสามารถเรียนรู้เร็วแค่ไหน จุดจ่าสิ่งที่เรียนและ
สามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้ดีเพียงใด วิธีการที่ใช้ได้แก่ การมอบหมายให้นักเรียนทำงาน
อย่างไรก็ตามอย่างหนึ่ง ✕

4. การทดสอบ (Testing) เป็นเทคนิคสำคัญในการรวบรวมข้อมูลทั้งใน
ด้านความรู้ ทัศนคติ และทักษะของบุคคล เครื่องมือสำคัญคือแบบทดสอบ ทั้งแบบทดสอบ
ที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher-Made Test) และแบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized
Test)¹

ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการศึกษา

1. ช่วยให้ผู้สอนทราบพฤติกรรมของผู้เรียนก่อนเข้าเรียนหรือก่อนรับการสอน
เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน อีกทั้งใช้พฤติกรรมก่อน
เข้าเรียนเป็นพื้นฐานในการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนอันเนื่องมาจากการ
สอนอีกด้วย

¹Terry D. Tenbrink, Evaluation : A Practical Guide for Teacher,
(New York : McGraw-Hill Book, 1974), pp.136-148.

2. ช่วยให้ผู้สอนแนะและปรับปรุงเป้าหมายตามความเป็นจริงสำหรับผู้เรียนแต่ละคน
3. ช่วยให้ผู้สอนทราบถึงประสิทธิภาพของการสอน กล่าวคือ ทราบว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนเพียงใด
4. ช่วยให้ผู้สอนระบุ ประเมิน และปรับปรุงวิธีการสอนแบบต่าง ๆ
5. ช่วยให้ผู้สอนทราบถึง ระดับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนในระยะต่าง ๆ ของการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่ง
6. ช่วยให้ข้อมูลเป็นแนวทางเพื่อเปรียบเทียบระดับสัมฤทธิ์ผลระหว่างผู้เรียนและเป็นแนวทางในการให้คำแนะนำแก่ระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของผู้เรียนด้วย
7. ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถพอเพียงที่จะเลื่อนชั้นสูงขึ้นไปได้หรือไม่
8. ช่วยให้ผู้เรียนทราบและมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายการสอน ซึ่งจะกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อบรรลุเป้าหมายของการสอนยิ่งขึ้น
9. ช่วยเพิ่มแรงกระตุ้น และเกื้อกูลให้ผู้เรียนเรียนรู้เพิ่มขึ้น
10. ช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียน เป็นผู้ที่มีนิสัยในการศึกษาอย่างมีระบบ
11. ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feed-Back) แก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะทราบว่าตนเองอ่อน ในวิชาใดหรือเนื้อหาส่วนใด
12. ใช้เป็นประโยชน์ในการแนะแนวอาชีพ แนะนำการศึกษาต่อ ตลอดจนแนะวิธีการแก้ปัญหาส่วนตัวของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม
13. ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร เช่น การคัดเลือกการจักประเภท เป็นต้น
14. ใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินผลหลักสูตร หรือโปรแกรมการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตร หรือ โปรแกรมการศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
15. เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบสมมุติฐาน และการวิจัยทางการศึกษา¹

¹ W. Mehrens and I. Lehmann, Measurement and Evaluation and Psychology. (New York : Holt Rinehart and Winston, 1973), pp.7-15.

นอกจากนี้ สุภาพ วาศเขียน และอรพินธ์ โภชนศา ยังได้กล่าวว่าการวัดและประเมินผลมีประโยชน์ต่อการศึกษามาก ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ใช้เปรียบเทียบ วิเคราะห์ วินิจฉัย และพยากรณ์คุณค่าสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา
2. ใช้ในการวัดอัตราความเจริญงอกงามและคุณค่าแห่งพัฒนาการของนักเรียนในชั้นต่าง ๆ
3. ใช้ในการฝึกฝนแก่เรียน เพื่อให้ให้นักเรียนแสดงความรู้วิชาการต่าง ๆ ได้ทันทีที่ของการและสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
4. เป็นสื่อกลางระหว่างชุมชนกับสถาบัน ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีตรงตามข้อเท็จจริง และก่อให้เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี
5. ข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินผลเป็นประโยชน์ในชั้นต่าง ๆ ดังนี้
  - 5.1 ใช้ในการคัดเลือก จัดกลุ่มนักเรียนตามความเหมาะสม
  - 5.2 เป็นหลักฐานสำหรับสถาบันการศึกษา และรายงานผลในเรื่องต่าง ๆ
  - 5.3 ช่วยในการวิเคราะห์ประมวลการสอนของโรงเรียน และช่วยในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
6. ช่วยให้ผู้บุคลากรฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ว่ามีสิ่งใดยังต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดผลตามที่มุ่งหมายไว้
7. ช่วยในงานด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น
  - 7.1 การบริหาร
  - 7.2 หลักสูตร
  - 7.3 การเรียนการสอน
  - 7.4 การแนะแนว¹

¹สุภาพ วาศเขียน และอรพินธ์ โภชนศา, การประเมินผลการเรียนการสอน, หน้า 9-11.

วิธีการวัดผลและประเมินผล

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และแอนก กรีแสง ได้กล่าวถึงกระบวนการวัดผลไว้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอนให้แน่นอน
2. เขียนจุดมุ่งหมายในรูปของพฤติกรรม
3. เลือกสภาพการณ์ ปัญหา กิจกรรม ข้อสอบ เพื่อทดสอบดูว่านักเรียนมีพฤติกรรมดังจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่
4. จัดดำเนินการสอบ
5. ตรวจสอบข้อสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ
6. อภิปรายข้อสอบกับนักเรียนในชั้นเรียน
7. ปรับปรุงข้อสอบหรือเครื่องมือที่ใช้วัดผลให้มีคุณภาพสูงขึ้น
8. วางแผนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

แนวความคิดเกี่ยวกับการวัดผลและการสอบของต่างประเทศ

คำร่าเกี่ยวกับหลักวิชาวัดผลการศึกษา

ถึงแม้ว่าจะมีการพัฒนาการวัดผลด้วยระบบต่าง ๆ มากมาย แต่ก็ยังหาหลักเกณฑ์ที่แน่นอนไม่ได้ มีผู้รวบรวมเขียนคำร่าเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาเล่มแรกพิมพ์ในปี 1903² ผู้แต่งซึ่งเชื่อในคุณค่าของการทดลองและการวัดผลกล่าวว่า อะไรก็ตามที่มีขึ้นด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และแอนก กรีแสง, หลักเบื้องต้นของการวัดผลการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2518), หน้า 11 - 12.

² Eward L. Thorndike, An Introduction to the Theory of Mental and Social Measurements. (New York : The Science Press, 1903), p.1.

จำนวนบางจำนวน ดังนั้นการจะรู้จักสิ่งทีกล่าวจะต้องรู้จำนวนของมันพอที่รู้คุณค่าของมัน¹
 เอ็ดวาร์ด แอล ทอร์นไคค์ (Edward L. Thorndike) และศิษย์ของเขาได้พยายามสร้าง
 มาตราสำหรับวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาขึ้นใช้มากมาย จนได้ชื่อว่าเป็นบิดาของการวัดผล
 การศึกษาใหม่

ความคิดเห็นเกี่ยวกับชนิดของข้อสอบ

ความพยายามของ เอ็ดวาร์ด แอล ทอร์นไคค์ (Edward L. Thorndike) และ
 คนอื่น ๆ ที่จะทำให้การวัดผลการศึกษาเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดแจ่ม ถูกท่วงตึงเป็นอย่างมากเพราะ
 การสอบเป็นแบบปรนัย (Objective Test) ซึ่งทำให้เห็นลักษณะเด่นในเรื่องย่อย ๆ
 เพียงผิวเผินและเหมาะสมเฉพาะในเรื่องการทดสอบความจำ ข้อมูลที่เกี่ยวกับความเป็นจริง
 แต่การวัดผลทั้งหมดที่เกี่ยวกับการใช้สติปัญญาที่สูงขึ้น ตลอดจนการวิเคราะห์เหตุผลทางตรรกศาสตร์
 การวิจารณ์ หรือการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ข้อสอบแบบเขียนบรรยาย (Essay Test)
 เท่านั้นที่ใช้ได้ผลอย่างเพียงพอ²

โดนาลด์ จี แพตเตอร์สัน (Donald G. Paterson) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 แบบข้อสอบสองแบบนี้ว่า การสอบสองแบบนี้วัดในสองสิ่งที่แตกต่างกัน³ ซึ่งในปัจจุบันก็ยังมิได้
 ทั้งสองแบบ

การใช้ข้อสอบแบบปรนัยในห้องเรียน

วิลเลียม เอ. แมคคอลล (William A. McCall) เป็นผู้นำที่กระตุ้นให้ครูประจำชั้น

¹Edward L. Thorndike, Seventeenth Year Book of the National Society for the Study of Education. Part II (New York : John Wiley, 1918), p.16.

²Ibid., p.26.

³Donald G. Paterson, "Do New and Old Type Examination Measure Different Mental Functions," School and Society Vol.24, (21 August, 1926), pp.246-247.

ในโรงเรียนใช้ข้อสอบแบบปรนัยเมื่อราวปี 1920¹ โดยมา เอ็ดวาร์ด เค สตรอง (Edward K. Strong) ได้พัฒนาเทคนิคในการวัดความสนใจของนักเรียนที่เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ² และ คาร์ล ซี บริกแฮม (Carl C. Brigham) ได้พัฒนาข้อสอบปรนัยให้คณะกรรมการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยข้อสอบความสามารถทางภาษา และทักษะต่าง ๆ เรียกว่า ข้อสอบความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitude Test)³ ซึ่งในขณะนี้มิใช่ในประเทศไทยบ้างแล้ว

การทดสอบเพื่อพัฒนาความสามารถ

ราฟ คัมบลิว ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) ได้เขียนคำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบ ซึ่งเริ่มด้วยการกำหนดค่าจำกัดความของจุดมุ่งหมายที่แสดงเป็นพฤติกรรมใด ๆ จุดมุ่งหมายนี้เน้นหนักไปในเรื่องความสามารถมากกว่าความรู้ การวิจัยของไทเลอร์แสดงให้เห็นว่า คะแนนของความสามารถกับคะแนนของความรู้มีสหสัมพันธ์กันแคบ เขายังได้แสดงให้เห็นว่าความสามารถของคนยังยืนกว่าความรู้ งานของเขาแม้จะเป็นที่สนใจของครูทั่วไป แต่ก็พบว่าครูส่วนใหญ่มีความลำบากเกี่ยวกับการใช้ค่าจำกัดความของพฤติกรรมที่จะสอน⁴

¹William A. McCall, "A New Kind of School Examination," Journal of Educational Research Vol.1, (January 1920) : 33-46.

²Edward K. Strong, "Vocational Interest Test," Educational Record Vol.8, (April 1929) : 107 - 121.

³Carl C. Brigham, A Study Error. (New York : College Entrance Examination Board, 1932), pp. 71-78.

⁴Ralph W. Tyler, "A Generalized Technique for Constructing Achievement Tests," Educational Research Bulletin Vol.10, No.8, (15 April 1931) : 151.

การจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเพื่อการทดสอบ

เบนจามิน เบลูม (Benjamin S. Bloom) ได้ทำการรวบรวมจุดมุ่งหมายเพื่อการทดสอบเกี่ยวกับการให้การศึกษาชั้นสูง โดยแบ่งจุดมุ่งหมายนี้ออกเป็น 3 ภาคคือ ความรู้ ความจำ (Cognitive) ความรู้สึก (Affective) และทักษะ (Psychomotor) เป็นต้น

แนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษา

ครอนบาค (Cronbach) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษาไว้ในบทความเรื่อง Evaluation for Course Improvement ซึ่งพอสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลถูกหยิบยกมาพิจารณาในวงการศึกษาอยู่เสมอ
2. ผู้ที่หันมาหลักสูตรระดับต่าง ๆ ยังไม่เข้าใจภาพพจน์ของการประเมินผลที่

แท้จริง

3. นักวัดผลมักจะมุ่งเรื่องการทดสอบเพียงอย่างเดียว
4. การใช้การประเมินผลควรใช้ในเรื่องต่อไปนี้
  - 4.1 การปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่เรียนรวมทั้งการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้วิธีสอน และวัสดุประกอบการสอน
  - 4.2 พิจารณาปัญหาของนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีสอนและเปรียบเทียบความก้าวหน้าของนักเรียนจากตัวนักเรียนเอง
  - 4.3 เป็นแนวทางในการพิจารณาการบริหาร เช่น เป็นเกณฑ์ตัดสินว่าระบบของโรงเรียนดีอย่างไร และครูแต่ละคนสอนดีอย่างไร
5. ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน

¹ Benjamin S. Bloom and Others, Taxonomy of Educational Objective : Cognitive Domain. (New York : David McKay Company, 1956), p.5.

6. ไม่จำเป็นต้งให้นักเรียนสอบข้อสอบชุดเดียวเหมือนกัน¹

เจ อาร์ เจนไทล์ (J.R. Gentile) ให้ความเห็นว่า การใช้ระบบเกรดเป็นการประเมินผลที่ไม่ยุติธรรมและใช้หลักการทางสถิติผิด ๆ และไม่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของวิชานั้น ๆ เลย เขาชี้เหตุผลว่าการให้เกรดเป็นการทำให้นักเรียนเก่งแข่งกันแทนที่จะร่วมมือกัน นักเรียนจะพยายามทุกทางที่จะชนะคนอื่นแม้แต่การทุจริตในการสอบ การให้เกรดตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า จะมีนักเรียนบางส่วนประสบความสำเร็จและบางส่วนประสบความสำเร็จ ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วนักเรียนมีสิทธิที่จะประสบความสำเร็จได้ทุกคน² และ เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom) ให้ความเห็นว่า ถ้าให้เวลาแก่เด็กเรียนแต่ละคนอย่างเพียงพอตลอดจนทั้งให้การสอนที่เหมาะสมแก่เขาแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่จะสามารถบรรลุถึงความรู้ในวิชานั้นๆ ได้ ซึ่งการแจกแจงคะแนนจะไม่เป็นโค้งปกติ แต่จะเยื้องโดยนักเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนมาก ๆ³

แนวความคิดและประวัติกวามเป็นมาของการสอบการวัดและประเมินผลการศึกษาของไทย

ตามประวัติการศึกษาของไทยในสมัยกรุงรัตน โกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก โปรดให้ทำสังคายนาและสร้างพระไตรปิฎก และกำหนดให้มีการสอบไล่พระปริยัติธรรมทุก ๆ 3 ปี นับได้ว่าเป็นการเริ่มต้นของระบบการสอบการวัดผลในไทย⁴ การสอบไล่

¹Cronback, "Evaluation for Course Improvement," Readings in Measurement and Evaluation. (New York : The Mc.Millan Company, 1968), pp.37-51.

²J.R. Gentile, "Toward Excellence in Teaching : Grading Practicum," The Reporter. (State University of New York at Buffalo, 1971), pp.38-52.

³Benjamin S. Bloom, Hand Book of Formative and Summative Evaluation of Student Learning. (New York : McGraw-Hill Book Company, 1971), pp.40-46.

⁴กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2435-2507 (พระนคร: โรงพิมพ์รัฐสภา, 2507), หน้า 87.

ของพระภิกษุใช้ระบบเกรคมาตั้งแต่สมัยนั้น เพราะผลการสอบจะไม่บอกเป็นคะแนนดิบ แต่มีการแปลงคะแนนดิบเป็นตัวอักษร ท กล่าวคือ ถ้าพระภิกษุสามเณรองค์ใดได้คะแนน 3 ท ในวิชาใด หมายความว่า สอบได้ยอดเยี่ยม ถ้าได้ 2 ท หมายความว่า พอผ่านไปได้ ถ้าได้ 1 ท หมายความว่า ตก ท นี้ ย่อมาจากคำว่า ไท¹ เมื่อเรามีระบบโรงเรียนแล้ว ในสมัยรัชกาลที่ 5 การวัดผลการศึกษายังไม่มีระบบ จนกระทั่งเมื่อตั้งโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบขึ้น เจ้าหน้าที่อ่านเวรการศึกษาที่มีพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) และหลวงโสภาทวารกิจ (แก่น โสภาทวาร) อาจารย์ใหญ่โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบมีความเห็นว่า การที่จะให้นักเรียนมีความรู้สูงขึ้นนั้น จำเป็นจะต้องให้นักเรียนอยู่เล่าเรียนจนจบ และวิธีทำให้สำเร็จตามความประสงค์ ก็จะต้องมีการสอบไล่หนังสือไทยท่านเองเกี่ยวกับที่พระสงฆ์สอบปริยัติธรรมปีละครั้ง เป็นการแสดงว่านักเรียนมีภูมิถึงขั้นนั้น ๆ จึงได้นำความขึ้นกราบบังคมทูล ก็ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วย โปรดให้คิดแบบวิธีสอบไล่หนังสือไทยขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2427 และทรงตั้งข้าหลวงสำหรับคัดลอกการสอบไล่หนังสือไทย²

วิชาที่สอบไล่ในครั้งแรกนั้นกำหนดเอาการเรียนจบแบบเรียนหลวงทั้ง 6 เล่ม และสอบไล่ตามนั้น เมื่อสอบไล่ได้ก็ให้ได้รับใบสำคัญแสดงว่าสอบไล่ได้ชั้นประโยคต้น ต่อมาใน พ.ศ. 2428 จึงจัดตั้งประโยคสองเพิ่มขึ้นอีก นักเรียนที่สอบไล่ได้ประโยคต้นแล้ว เข้าเรียนต่อไปได้ วิชาที่จะสอบไล่ในชั้นประโยคสองนั้นมี 8 อย่าง คือ ลายมือหวัดและบรรจงเขียนหนังสือใช้ตัววางวรรคถูกตามใจความไม่ต้องดูแบบ ทานหนังสือที่ผิด คัดจากลายมือหวัด คัดสำเนาความและยอใจความ เลข บัญชี แดงแก่กระทุ ความร้อยแก้วและแดงจดหมาย³

¹พระครูพิพัฒน์ปทุมเขต (เจ้าคณะตำบลคลองหนึ่ง), การใช้สัมภรณ์ เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2519 ณ วัดคุณหญิงสมจีน คลองหลวง ปทุมธานี โดยสุนทร บำเรอราช, หน้า 41.

²กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2435 - 2507, หน้า 37.

³กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, จุดพัฒนาการศึกษา อันตบ 1 ความเป็นมาของแผนการศึกษาชาติ (พระนคร : มงคลการพิมพ์, 2504), หน้า 7.

เมื่อพิจารณาตามข้อความที่กล่าวข้างบนจะเห็นว่ารูปแบบของการวัดผลจะเป็นแบบการสอบข้อเขียน ซึ่งมีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการ จนกระทั่งตั้งกระทรวงธรรมการขึ้น เจ้าหน้าที่ส่วนกลางก็ยังมีหน้าที่เกี่ยวกับการสอบไล่โดยตรง และสอบปีละครั้ง เมื่อ พ.ศ. 2484 ประเทศไทยเข้าสู่ภาวะสงคราม การเรียนในเวลาของเด็กมีน้อยมาก การวัดผลของเด็กจึงไม่มีการสอบเหมือนแต่ก่อนแต่ให้ถือว่าผู้ที่มีเวลาเรียนร้อยละ 60 สอบไล่ได้ ในปี พ.ศ. 2488 ประเทศไทยประสบอุทกภัยและอยู่ในภาวะสงคราม จึงให้มีการสอบไล่ล่วงหน้าเป็นสอบซ่อม 3 เดือน ๆ ละ ครั้ง เพิ่มคะแนนให้ครั้งละ 10 % และถือเกณฑ์ตัดสิน 45 % เป็นสอบไล่ได้ การวัดผลการศึกษาของไทยเริ่มใช้หลักวิชาการวัดผลของต่างประเทศ โดยเฉพาะจากสหรัฐอเมริกา ผู้ที่ควรได้รับการยกย่องมากที่สุดในเรื่องการนำหลักวิชาการวัดผลมาเผยแพร่ในประเทศไทยคือ ชวาล แพร์ทกุล ในราว พ.ศ. 2502 - 2503 วิชาว่าด้วยการวัดผลนี้ออกจะเป็นของใหม่สำหรับประเทศไทย และยังไม่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย เมื่อชวาล แพร์ทกุล กลับจากสหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. 2504 จึงเริ่มโครงการสองประการ โครงการแรกออกไปเผยแพร่ด้วยการเดินทางไปพูดบรรยายตามที่ต่าง ๆ ทั้งสถาบันการศึกษาและองค์การของรัฐทั่วประเทศ โครงการหลังคือ การเขียนตำรา ตำราที่รู้จักกันแพร่หลายคือ เทคนิควัดผล จากนั้นก็เริ่มสร้างแบบทดสอบความถนัดระดับมหาวิทยาลัย แบบทดสอบวัดความสนใจ และความถนัดในอาชีพต่าง ๆ ให้กรมอาชีวศึกษาและกรมแรงงาน แบบทดสอบมาตรฐานระดับประถมปีที่ 7 วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ศิลปะศึกษา สังคมศึกษา พลานามัย และความถนัดในการเรียน รวม 36 ฉบับ นอกจากนี้ยังเป็นผู้นำในการสร้างข้อสอบคัดเลือกนักเรียนฝึกหัดครูทั่วประเทศ²

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2435 - 2507, หน้า 361 - 661.

²สมบัติ จำปาเงิน, "สัมภาษณ์ ดร.ชวาล แพร์ทกุล, "ชัยพฤกษ์วิทยาศาสตร์ 32 (สิงหาคม 2518), หน้า 17.

การวิจัยเกี่ยวกับการทดสอบและการวัดผลการศึกษาในประเทศไทย

เมื่อประเทศไทยมีผู้ศึกษาวิชาวัดผลการศึกษามากขึ้น การทดสอบและการวิจัยเกี่ยวกับการวัดผลก็เริ่มมีขึ้น ดังนี้

ในปี 2506 ม.ล. คุ้ม ชุมสาย ได้สร้างแบบทดสอบวิสัย สามารถในการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นข้อสอบมาตรฐานสำหรับเด็กไทยอายุ 7 - 14 ปี เป็นแบบทดสอบความจำทั้งหมด¹

ต่อมา พ.ศ. 2508 ขวาล แพทย์กุล วิลาศ สิงหวิสัย และ วัน สังข์สะอาด ได้รายงานเกี่ยวกับโครงสร้างแบบทดสอบมาตรฐาน สำหรับวัดความถนัดทางการเรียนของวิทยาลัยการศึกษา ประสานมิตร ประกอบด้วยคำถาม 5 ชุด มีระดับความยากง่ายเรียงกัน จากง่ายไปยาก ดังนี้ มีคิสัมพันธ์ ที่ความหมายจัดเข้าพวก คณิตศาสตร์ และสรุปความมีอำนาจจำแนกใกล้เคียงกันทั้ง 5 ชุด²

โครงการวิจัยการเลือกสรรของคณะวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา-ประสานมิตร รายงานการสร้างแบบทดสอบความถนัดทางการเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา ชุดที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2511 มีแบบทดสอบ 5 ชนิด ทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งสุ่มมาจาก 11 จังหวัด แต่ละภาคการศึกษา เพื่อนำคำตอบมาวิเคราะห์รายข้อ และหาความแม่นยำเชิงพยากรณ์ โดยใช้คะแนนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาปีที่ 1 เป็นเกณฑ์ ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีข้อสอบที่ดีพอที่จะใช้ได้ 2 ชนิดคือ

¹ม.ล. คุ้ม ชุมสาย, "การสร้างแบบทดสอบวิสัยสามารถในการเรียนรู้," เอกสารการวิจัยฉบับ 3 (คณะวิจัยการศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2506), หน้า 47-49.

²ขวาล แพทย์กุล, วิลาศ สิงหวิสัย และ วัน สังข์สะอาด, รายงานความก้าวหน้าของโครงการแบบทดสอบมาตรฐาน ความถนัดทางการเรียนของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ฉบับที่ 1 (สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา, 2508).

คำศัพท์และการคำนวณ ซึ่งสามารถใช้คัดเลือกนักเรียนได้ผลก็โดยไม่ต้องใช้แบบทดสอบ ทั้ง 5 ชนิด¹

รายงานการวิเคราะห์หลักสูตรประถมและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2503 ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ในวารสารการวิจัยทางการศึกษา เล่มที่ 4 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2517 ได้สรุปผลวิเคราะห์เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับระบบการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนอยู่มาก ประเด็นที่ยกมากล่าวจะเน้นเฉพาะหัวข้อการวัดผลและประเมินผล **สรุปได้ดังนี้**

1. การประเมินผลยังมีคำมีการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ครบถ้วน ครูโดยมากชอบเพื่อให้นักเรียนสอบได้
2. การนำคะแนนรวมมาใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาได้ - ตก ไม่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้เท่าที่ควร
3. เนื้อหาและคะแนนของวิชาที่มีข้อสอบหลายฉบับไม่สอดคล้องกัน
4. การสอบมีคะแนนงาน ระหว่างปีแค่เพียงบางชั้น
5. ผู้เกี่ยวข้องกับการสอน การสอบได้ และวัดผลจำนวนมาก ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดผล และประโยชน์ของการวัดผลเพียงพอ
6. ไม่มีการวิเคราะห์ผลการสอบได้และไม่ใช้การสอบได้เป็นอุปกรณ์การสอน
7. ข้อสอบรวมซึ่งเป็นเกณฑ์พิจารณาได้ - ตก ทำให้โรงเรียนมุ่งหวังแต่จะให้เด็กของคนสอบได้ ทำให้การสอนไม่ดำเนินไปให้สนองวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้ และทำให้โรงเรียนไม่สามารถหรือไม่พยายามคิดแปลงเนื้อหาและวิธีสอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
8. ข้อสอบได้ของแต่ละปีมีระดับความยากง่ายต่างกัน ทำให้ไม่อาจเปรียบเทียบผลการสอบได้ของปีต่าง ๆ เพื่อทราบประสิทธิภาพของการเรียนได้

¹ คณะวิจัยการศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, โครงการวิจัยการเลือกสรรรายงานการสร้างแบบทดสอบความถนัดทางการเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา ชุดที่ 1 (พระนคร : โรงพิมพ์วิทยาลัยวิชาการศึกษา, 2511).

9. โรงเรียนต่าง ๆ ไม่ทราบมาตรฐานการสอนของตน จึงไม่มีการแก้ไขปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น¹

การวัดและประเมินผลแบบหน่วยกิตในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในปีการศึกษา 2518 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 อันเป็นผลให้ระบบการวัดและประเมินผลเปลี่ยนแปลงไปด้วย การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 นี้ กำหนดให้โรงเรียนเป็นผู้วัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนเองด้วยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียน โดยให้ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาคิดเป็นจำนวนหน่วยกิต²

การวัดและประเมินผลแบบหน่วยกิต โดยให้โรงเรียนวัดและประเมินผลการเรียนเองนี้ นับเป็นการกระจายอำนาจการวัดและประเมินผลทางการศึกษาให้กว้างขวางออกไป เพราะแต่เดิมนั้นในชั้นตัวประโยคกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการสอบเอง เหตุผลสำคัญที่ทำให้มีการกระจายอำนาจการวัดและประเมินผลนี้คือ

1. โครงสร้างของหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 เป็นหลักสูตรแบบกว้างมีวิชามากมาย และเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนได้กว้างขวางมากขึ้น ในกรณีนี้หากจะให้ส่วนกลางจัดสอบก็จะต้องออกข้อสอบมากมายหลายร้อยวิชา และหลายวิชาจะมีจำนวนผู้สอบไม่มากนัก ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระและยุ่งยากมากโดยไม่จำเป็น

¹ สุมิตร คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518), หน้า 218 - 219.

² กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518, ร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518. หมวดที่ 1.

2. การเปลี่ยนมาใช้หลักสูตรพุทธศักราช 2518 นั้น จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มุ่งเน้นให้ผู้เรียน เป็นพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตยซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมี วัตถุประสงค์ที่ต่างกันต่าง ๆ ของนักเรียน นอกเหนือไปจากการสอบภาค- ทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ซึ่งผู้ที่จะวัดได้ถูกต้องที่สุดคือ ผู้สอน ดังนั้นการให้ผู้สอน เป็นผู้วัดผล การเรียนของนักเรียนจึงเป็นการถูกต้องตามหลักการของการวัดผลการศึกษา¹

คำว่าหน่วยกิตเป็นศัพท์บัญญัติทางการศึกษา มาจากคำว่า Credit Hour ซึ่งหมายถึงหน่วยเวลาที่ใช้อย่างปริมาณของการศึกษาโดยถือจำนวนชั่วโมงเป็นหลัก กล่าวคือ มีการกำหนดมูลค่าเชิงปริมาณของรายวิชาหรือกระบวนวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนตามหลักสูตร โดยถือจำนวนชั่วโมงเป็นหลัก² ในด้านการวัดผลนั้นก็จะมีจำนวนหน่วยกิตสะสมสมทบไปเรื่อย ๆ เมื่อใดที่หน่วยกิตครบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและได้คะแนนสะสมถึงมาตรฐาน ก็จะถือว่าเรียนจบหลักสูตร ถ้าสอบตกวิชาบังคับก็เรียนซ้ำเฉพาะวิชานั้น ถ้าสอบตกวิชาเลือกก็ให้สอบแก้ตัว หรืออาจเลือกวิชาอื่นแทนได้ การประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 นี้ ในระหว่างภาคเรียนให้วัดหรือประเมินผลจากการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จากงานที่มอบหมายให้ทำ และจากพัฒนาการด้านเจตคติ ความสนใจ หรือบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ การให้ระดับคะแนนแต่ละรายวิชากำหนดเป็นตัวเลข มี 5 ระดับ ดังนี้คือ

4	หมายถึง	ผลการเรียนดีมาก
3	หมายถึง	ผลการเรียนดี
2	หมายถึง	ผลการเรียนค่อนข้างดี
1	หมายถึง	ผลการเรียนพอใช้
0	หมายถึง	ผลการเรียนตก และในการตัดสินผลการเรียนนั้น

¹ ชาญ แสวงศักดิ์, "การกระจายอำนาจในการวัดผลการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา," มิตรสาร 19 (15 สิงหาคม 2520) : 36 - 37.

² วิจิตร ศรีสอาด, หลักการอุดมศึกษา (พระนคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518) หน้า 65.

ให้ตัดสินเป็นรายวิชา วิชาใดที่ไ้รับคะแนนตั้งแต่ "1" ขึ้นไป ถือว่า "ไ้" และให้นับจำนวนหน่วยกิตที่ไ้ของรายวิชานั้น เป็นหน่วยกิตสะสม¹

สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการวัดและประเมินผลการเรียนแบบหน่วยกิตคือ การให้เกรดหรือระดับคะแนน เกรดมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อผู้เรียนมาก เพราะเกรดจะชี้ให้เห็นถึงสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนมีความพยายามมากขึ้น ครูจึงจำเป็นต้องรู้และเข้าใจวิธีการให้เกรดเป็นอย่างดี ระบบการให้เกรดนั้นโดยทั่วไปมี 2 ระบบคือ

1. ระบบคะแนนสมบูรณ์ (Absolute Marking System) เป็นระบบการให้เกรดโดยใช้คะแนนดิบหรือเปอร์เซ็นต์ที่นักเรียนสอบไ้เป็นหลักในการตัดเกรด ระบบการให้เกรดแบบนี้มีจุดอ่อนที่ไ้คะแนนหรือเปอร์เซ็นต์เป็นหลัก เพราะคะแนนหรือเปอร์เซ็นต์ที่เด็กสอบไ้ได้นั้นขึ้นอยู่กับความง่ายของข้อสอบเด็กที่เรียนอ่อนถ้าออกข้อสอบง่ายเด็กอาจไ้เกรดสูงกันหมดก็ได้

2. ระบบคะแนนสัมพัทธ์ (Relative Marking System) เป็นการให้เกรดโดยการเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนภายในกลุ่มเดียวกัน หรือภายในชั้นระหว่างเพื่อนร่วมชั้น แล้วใช้วิจารณ์ฐานของผู้สอนประกอบการกำหนดจำนวนเกรดของเด็ก หลักการเบื้องต้นของระบบนี้คือ ต้องแปลงคะแนนดิบหรือคะแนนที่เด็กสอบไ้ไ้สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ จึงไ้มีการใช้คะแนนมาตรฐาน (Standard or Z-Score System) ซึ่งเป็นการปรับระดับคะแนนสอบไ้ให้แต่ละช่วงเท่ากัน เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบหรือการให้เกรด² ระบบการให้เกรดแบบนี้เป็นที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบันและกระทรวงศึกษาธิการก็ไ้กำหนดให้ใช้ระบบนี้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วย

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2519).

²ศุภางค์, "การประเมินผลการเรียนไ้โดยใช้ระบบเกรด," วิทยาสาร 26 (8 ธันวาคม 2518) : 26.

ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับ 2518 หมวดสังคมศึกษาที่กรม
วิชาการรวบรวมไว้ สรุปได้ดังนี้

1. ขาดครูที่มีวุฒิ ความรู้ ความสามารถในการสอนวิชาเลือกเสรีและครูที่มีอยู่
วุฒิไม่ตรงตามความต้องการ ครูสอนศิลปะกรรมหายากที่มีสอนอยู่ ก็สอนด้วยความจำใจ
2. นักเรียนไม่มีโอกาสเลือกเรียนตามความสนใจของตนเอง เพราะต้องเรียน
ตามที่โรงเรียนจัดให้
3. เนื้อหาวิชาบางวิชามากเกินไป ไม่อาจสอนให้ทันในเวลา 1 เทอม เนื้อหา
วิชาซ้ำซ้อนกัน
4. คู่มือครูกับหลักสูตรไม่ตรงกัน
5. ขาดตำราแบบเรียน
6. การวัดผล โดยใช้วิธีวัดผลโดยใช้ทดสอบแบบเรียน ลักษณะข้อสอบเป็นแบบ
อัตนัยและปรนัย และการวัดผลของครูไม่แน่นอน ส่วนมากทำการวัดผลเพียงครั้งเดียว¹

หลังจากที่ได้มีการใช้ระบบการวัดและประเมินผลแบบหน่วยกิตใน โรงเรียนมัธยมศึกษา
แล้ว ได้มีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลแบบนี้คือ

ปีพ.ศ. 2518 วสันต์ จันทรวงศา ได้วิจัยเรื่อง "การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอน
ปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ในเขตกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหาการใช้
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ส่ง
แบบสอบถามไปให้ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา อาจารย์ผู้สอน และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ใน
โรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 16 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 420 คน สรุปผลการวิจัย
ได้ว่า วิธีวัดผลในหมวดวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ที่หัวหน้าหมวด
แนะนำและที่อาจารย์ผู้สอนใช้กันมากที่สุด ได้แก่ การวัดผลจากข้อเขียนแบบอัตนัย และปรนัย

¹ กรมวิชาการ, กองวิจัยการศึกษา, การสำรวจปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 (2519), (เอกสารอัดโรเนียว).

รองลงมาได้แก่ วิธีตรวจผลงาน ส่วนการออกข้อสอบ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในดารากำหนดมาตรฐานการออกข้อสอบน้อยมาก สำหรับการให้ระดับคะแนน ส่วนใหญ่อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ให้ ยกเว้นมหาวิทยาลัยศาสตร์ อาจารย์ผู้สอนและหัวหน้าหมวดวิชา ร่วมกันให้คะแนน ส่วนปัญหาความ การวัดผล พบว่า ไม่มีการยอมรับหรือนิเทศให้เจ้าหน้าที่วัดผลได้เข้าใจถึงระเบียบการวัดผล อย่างเพียงพอ และการเตรียมบุคลากรยังไม่เพียงพออีกด้วย¹

ในปีเดียวกัน สุนทร บำเรอราช ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับระบบการ วัดผลและประเมินผลการศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลาง" มีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจว่าระบบและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษาถูก นำมาใช้ในวิทยาลัยมีมากน้อยเพียงใด และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับ การวัดผลและประเมินผลการศึกษา ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ 294 คน และนักศึกษา 372 คน จากวิทยาลัยครูในภาคกลาง 8 แห่ง ผลการวิจัยสรุปว่าในด้านการปฏิบัติ ความหลักเกณฑ์ของการวัดผลและประเมินผลการศึกษา อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นตรงกันว่า มีการปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้ คือ การปรับปรุงวิธีการวัดผล การศึกษาและออกเอกสาร เกี่ยวกับ การวัดผลการศึกษา การใช้วิธีการสอบแบบให้เปิดหนังสือตอบหรือนำไปตอบที่บ้าน ข้อสอบ ที่วัดสิ่งที่เห็นอกเห็นใจจากความจำ และการลงโทษผู้ที่ทุจริตในการสอบ ส่วนในด้านความเห็นชอบ ในหลักการของการวัดผลและประเมินผลการศึกษา อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นชอบตรงกัน ดังนี้ พยายามทำให้อาจารย์และนักศึกษาเข้าใจวิธีการประเมินผลแบบไม่มีเกรด ให้มีระเบียบ ปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาของแต่ละวิชาอย่างครบถ้วน ให้อาจารย์ทุกคนได้รับการฝึกฝน เป็นพิเศษ เรื่องการวัดผลการศึกษาที่สอน ให้ถือว่าการใช้เครื่องมือที่ผู้สอนสร้างเอง

¹ วสันต์ จันทร์วงศา, "การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ในเขตกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 123 - 124.

เป็นการวัดผลที่ดี ใ้หม้่งวัด เรืองความคิดเห็นให้มากกว่าความจำ ให้จัดทำข้อสอบที่มีคุณภาพ
 คีตามหลัก วิชาวัดผล เพื่อให้ การวัดผลการศึกษาเป็นที่เชื่อถือได้ ให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบที่ใช้ใน
 วิทยาลัยครูอย่างสม่ำเสมอ ให้มีการป้องกันกาทุจริตในการสอบ และให้มีการสอบเพื่อให้
 อาจารย์ทราบว่าควรช่วยเหลือนักศึกษาในคาบใดบ้าง มีความจำเป็นมากกว่าการสอบเพื่อให้
 ทราบว่า เขาจำและเข้าใจอะไรจากสิ่งที่สอนไปแล้วเท่าใด¹

ในปีเดียวกัน เกรียงศักดิ์ เติมธนาสมบัติ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของ โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการศึกษาระบบหน่วยกิต
 พ.ศ. 2518" มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคิดเห็นของนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับข้อเท็จจริง
 ในเรื่องการศึกษาาระบบหน่วยกิต ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการศึกษาระบบหน่วยกิตและ
 ความนิยมชมชอบที่นักเรียนมีต่อการจัดการศึกษาระบบหน่วยกิต ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยัง
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 300 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร รวม 3 โรงเรียน
 ผลการวิจัยสรุปว่า มีนักเรียนร้อยละ 90 ที่มีความรู้ ความเข้าใจในข้อเท็จจริงของระบบหน่วยกิต
 เป็นอย่างดี มีเพียงบางส่วนที่ไม่ทราบและไม่เข้าใจความหมายของคำว่าหน่วยกิตและหน่วยกิต-
 สะสม นักเรียนส่วนมากไม่เห็นด้วยว่า การตัดสินใจเลือกเรียนในระบบหน่วยกิตเป็นไปอย่างยุติธรรม
 และไม่เห็นว่าวิชาที่เลือกเรียนในระบบหน่วยกิตจะช่วยให้มีกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อส่งเสริม
 ความเข้าใจและทักษะในการเรียนมากขึ้น และส่วนมากไม่เห็นด้วยว่าการจัดระบบเกรดเป็นการ
 ประเมินผลที่เที่ยงธรรมที่สุด²

¹สุนทร บำเรอราช, "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับระบบการ วัดผล
 และประเมินผลของวิทยาลัยครูในภาคกลาง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 117 - 118.

²เกรียงศักดิ์ เติมธนาสมบัติ, "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของ
 โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการศึกษาระบบหน่วยกิต พ.ศ. 2518", (วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 30.

ในปี พ.ศ. 2519 วรณี เคียวสุรินทร์ ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาต่อการวัดและประเมินผลการศึกษาในปัจจุบัน พ.ศ. 2519" มีความมุ่งหมายเพื่อทราบความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาเกี่ยวกับหลักและวิธีการประเมินผล การปฏิบัติในปัจจุบัน ข้อดีและข้อควรแก้ไขปรับปรุง และประโยชน์แก่คณาจารย์และนักเรียน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้ครูอาชีวศึกษา ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา รวม 4 วิทยาลัย จำนวน 200 คน สรุปผลการวิจัยได้ว่า ครูอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดการศึกษาตามระบบหน่วยกิต ซึ่งมีการประเมินผลเป็นรายวิชา เห็นด้วยกับการวัดผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทั้งระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน และการวัดผลจากงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำจากพัฒนาการด้านเจตคติ ความสนใจ และบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ไม่ควรตัดสินผลได้ตกเป็นรายวิชาด้วยระดับคะแนน "1" นักเรียนที่สอบทวิชาบังคับควรสอบซ่อมได้เพียง 1 ครั้ง ถ้าสอบไม่ผ่านวิชาเลือกควรให้เรียนซ้ำ หรือเรียนวิชาอื่นแทน และเห็นว่าคะแนนของวิชาที่สอบซ่อมผ่านได้ไม่ควรสูงกว่าระดับคะแนน "1"¹

ในปีเดียวกัน เกษร หนูนิล ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดราชาธิวาส เกี่ยวกับการศึกษาระบบหน่วยกิต พ.ศ. 2519" มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับระเบียบการศึกษาในระบบหน่วยกิต การประเมินผล ประโยชน์และผลที่คาดว่าจะได้รับ และผลดี-ผลเสียในระบบหน่วยกิต ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดราชาธิวาส รวม 450 คน ผลการวิจัยสรุปว่า นักเรียนส่วนมากเห็นด้วยกับระเบียบการศึกษาในระบบหน่วยกิตและการประเมินผลในระบบนี้ มีนักเรียนบางส่วนไม่เห็นด้วยกับการให้หัวหน้าสถานศึกษาอนุมัติผลการเรียนเอง และไม่เห็นด้วยกับการเรียนจบหลักสูตร ต้องสอบได้วิชาบังคับ 34 หน่วยกิต และ

¹ วรณี เคียวสุรินทร์, "ความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาค้นคว้าวัดและประเมินผลการศึกษาในปัจจุบัน พ.ศ. 2519" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 30 - 31).

วิชาเลือก 66 หน่วยกิต นักเรียนส่วนมากเห็นว่า การเรียนระบบนี้จะให้ประโยชน์มาก ถ้ามีห้องสมุดพร้อมอุปกรณ์ และมีครูที่มีความรู้ในวิชาเฉพาะ และนักเรียนส่วนมากเห็นว่า ผลดีจากการศึกษาระบบนี้คือ นักเรียนมีโอกาสแสดงความสามารถในวิชาที่เลือกเรียนได้เต็มที่ ส่วนผลเสียคือ ความสนใจลดการเรียนด้วยตนเอง เพราะเดิมนักเรียนค่าเพียง 1.00 ก็ถือว่าสอบได้¹

ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

การวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษา ประสบปัญหาอยู่หลายด้าน โดยส่วนมากครูสังคมศึกษามุ่งวัดความรู้ ความจำในเนื้อหาวิชาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นការไม่ถูกต้องเพราะวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ต้องการให้นักเรียนสามารถอธิบายวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ ได้ ดังนั้นจึงควรมุ่งวัดความสามารถในการวิเคราะห์ การใช้เหตุผลในการตัดสินใจเรื่องราวใด ๆ อย่างมีเหตุผล และความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างถูกต้องมากกว่า ใค้มีผู้ศึกษาวิจัยปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา และได้กล่าวหาถึงถึงถึงการวัดและประเมินผลไว้บ้างบางส่วน ซึ่งพอจะนำมากล่าวถึงได้ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาถึงปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษาที่ครูสังคมศึกษาประสบอยู่ขณะนี้ คือ

ในปี พ.ศ. 2509 สุปราณี โคตรจรัส ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมตอนต้น " มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ประสบขณะเรียนและสอนวิชาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครู 100 คน และนักเรียน 1064 คน ในจังหวัดพระนคร รวม 18 โรงเรียน ผลการวิจัยสรุป

¹ เกษร หนูมิล, "ความกึกก้องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดราชาธิวาส เกี่ยวกับการศึกษาระบบหน่วยกิต พ.ศ. 2519" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), บทคัดย่อ.

ได้ว่า ครูร้อยละ 90 ใช้ชุดทดสอบแบบปรนัยและอัตนัยผสมกัน รองลงมาใช้วิธีตามให้ นักเรียนตอบปากเปล่า และให้นักเรียนอภิปราย การกำหนดระยะเวลาในการทดสอบ ครูส่วนใหญ่ทำการทดสอบนักเรียนเมื่อจบบทเรียนหนึ่ง ๆ รองลงมาทดสอบนักเรียนเดือนละครั้งเป็นอย่างน้อย ปัญหาที่ครูประสบในการวัดผลคือ ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบที่ใช้จะวัดผลได้จริง ไม่สามารถสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสมได้ เนื่องจากขาดความเข้าใจในการสร้าง มีปัญหาเกี่ยวกับการตรวจและให้คะแนน และเห็นว่าสภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมแก่การทดสอบ¹

ในปี พ.ศ. 2510 พานี แสงกิจ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาและทัศนคติของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเรียนการสอนวิชาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครู 51 คน และนักเรียน 655 คน ในจังหวัดพระนคร รวม 10 โรงเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป มีงานพิเศษของทำมาก ในการวัดผลใช้แบบทดสอบแบบปรนัยและอัตนัยรวมกันเป็นส่วนมาก²

ในปี พ.ศ. 2514 สมพร จารุณัฐ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจวิธีสอนวิชาศีลธรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนในจังหวัดพระนครและธนบุรี" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชา

¹สุพานี โคตรจรัส, "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509), หน้า 305 - 306.

²พานี แสงกิจ, "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510), หน้า 316 - 317.

ศีลธรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้สอนวิชาศีลธรรม
ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนต่าง ๆ ในพระนครและธนบุรี รวมทั้งสิ้น
63 คน สรุปผลการวิจัยไว้ว่า ครูส่วนใหญ่ถือคะแนนการสอบข้อเขียนและคะแนนความ
ประพฤติเป็นเกณฑ์ และมักจะใช้ข้อสอบทั้งปรนัยและอัตนัยในการวัดผล ครูส่วนใหญ่
จึงมุ่งหมายว่า เพื่อทดสอบความรู้ที่เรียนไปแล้ว การวัดผล วัดผลเฉพาะเวลาสอบประจำ
เทอม นอกจากนี้ ครูส่วนใหญ่ยังวัดผลหลังจากจบมทเรียนแล้ว หรือก่อนขึ้นบทเรียนใหม่
และครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเทคนิคในการวัดผล¹

ในปีเดียวกัน ปราณี วิรุรวาณิชย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสอนศีลธรรมใน
โรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง" มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาและ
อุปสรรคที่ครูและนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงประสบอยู่ ตลอดจนความคิดเห็น
และข้อเสนอแนะของครู และนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาศีลธรรม ผู้วิจัยได้
ส่งแบบสอบถามไปยังครู 20 คน และนักเรียน 400 คน ในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง
16 แห่ง ผลการวิจัยสรุปว่า ครูร้อยละ 80 เน้นการวัดผลด้านการจดจำเนื้อหา ครู
ร้อยละ 75 วัดผลเพื่อเก็บคะแนนตามระเบียบของโรงเรียน ครูร้อยละ 70 ออกข้อสอบ
เพื่อวัดผลเอง ครูจะวัดผลเฉพาะเวลาสอบตามที่โรงเรียนกำหนดให้ และพบว่าครูไม่
สามารถสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสมได้ และขาดความรู้ในด้านการวัดผล ครูร้อยละ 90
ใช้แบบทดสอบข้อเขียนเพื่อวัดความรู้จากเนื้อหา ครูร้อยละ 90 ใช้แบบทดสอบแบบอัตนัย
และปรนัยร่วมกัน ส่วนคะแนนที่สำคัญในการวัดผลคือ คะแนนข้อเขียนและคะแนนความ
ประพฤติร่วมกัน²

¹สมพร จารุณี, "การสำรวจวิธีสอนวิชาศีลธรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ของโรงเรียนในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครูศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 70

²ปราณี วิรุรวาณิชย์, "การสอนศีลธรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2514), หน้า 42 - 48.

ในปี พ.ศ. 2516 สมประสงค์ น่วมบุญสืบ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง" มีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจปัญหาในการสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู ระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง และเพื่อสำรวจสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสอนสังคมศึกษาในคณาจารย์ วิธีสอน อุปกรณ์การสอน กิจกรรมประกอบการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดผล การสอน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาในระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง จำนวน 240 คน และนักศึกษาที่เรียนวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง 500 คน จากวิทยาลัยครู 25 แห่ง สรุปผลการวิจัยว่า ในคณาจารย์วัดผล อาจารย์ส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นและเข้าใจว่า การวัดผลนั้นเป็นสิ่งที่จะนำมาสู่การปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น การวัดผลมักใช้ข้อสอบถ้ำนับและปรนัยปนกัน และการให้ทำรายงานแล่ง¹

ในปี พ.ศ. 2517 ปวีณา วรรณประภา ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ในกรุงเทพมหานคร เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร 20 คน ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 46 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 400 คน รวม 20 โรงเรียน สรุปผลการวิจัยว่า ในคณาจารย์วัดผลครูและนักเรียนมีความเห็นตรงกันว่า วิธีการวัดผลส่วนมากใช้แบบทดสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัยร่วมกัน

¹สมประสงค์ น่วมบุญสืบ, "ปัญหาการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), บทคัดย่อ.

ระยะเวลาการวัดผล ครูส่วนมากให้นักเรียนทำข้อทดสอบประจำภาคก่อนปิดเทอม มีการวัดผลการเรียนแต่ละครั้ง นักเรียนส่วนมากต้องการวัดผลทุกครั้งที่จบบทเรียน ครูส่วนมากเห็นว่า การวัดผลมีปัญหา เนื่องจากไม่มีการวิเคราะห์ข้อทดสอบที่ออกไปแล้ว รองลงมาคือ ขาดแคลนวัสดุและอุปกรณ์ในการสร้างแบบทดสอบ และครูส่วนมากต้องการความช่วยเหลือทุกด้านทั้งด้านเนื้อหาวิชาการ วิธีสอน การสร้างและการใช้อุปกรณ์การสอน และความรู้เกี่ยวกับการวัดผล¹

ในปีเดียวกัน ปรียานุช ลาดเจริญ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสำรวจปัญหาที่ครู นักเรียนประสบตลอดจนข้อคิดเห็นและเสนอแนะในอันที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 25 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนประจำจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 แห่ง จำนวน 300 คน สรุปผลการวิจัยได้ว่า ด้านการวัดผลครูร้อยละ 84 วัดผลโดยใช้ข้อทดสอบที่สร้างขึ้นเอง รองลงมา จำนวนร้อยละ 72 ใช้ข้อทดสอบที่นำมาจากแหล่งอื่น ๆ ข้อทดสอบจะใช้ทั้งแบบปรนัยและอัตนัย เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ระยะเวลาที่ทำการวัดผล ครูร้อยละ 76 ทำการวัดผลหลังจากสอนจบบทเรียนในแต่ละบทแล้ว นอกจากนี้สำรวจวัดผลตามวิธีที่กำหนดให้ หรือตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน และครูร้อยละ 84 เข้าใจว่าความมุ่งหมายของการวัดผลเพื่อวัดประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน จำนวนรองลงมาร้อยละ 76 เข้าใจว่าเพื่อนำมาใช้พิจารณาปรับปรุงการสอน

¹ปรีชาทิ วรรณประภา, "ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นโท แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517) หน้า 88.

ให้ดีขึ้น สิ่งที่สำคัญในการวัดผลวิชาหน้าที่พลเมือง รัชยะ 96 วัดผลโดยเน้นความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่องรองลงมา รัชยะ 84 เน้นความจำในเนื้อหาที่เรียน ปัญหาที่ครูประสบในการวัดผลมากที่สุดคือ ไม่นับใจว่าแบบทดสอบจะวัดผลได้ถูกต้อง รองลงมาคือ ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างแบบทดสอบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 65 ต้องการให้ครูวัดผลเมื่อเรียนจบแต่ละบทเรียน ซึ่งตรงกับความต้องการของครู นักเรียนมัธยมศึกษา 55.33 เห็นว่า ครูทำการวัดผล โดยถ่วงน้ำหนักคะแนนจากการสอบมาก นักเรียนมัธยมศึกษา 72.33 เห็นว่าการวัดผลของครูมักเน้นความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่องและฝึกหัดให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผลในการพิจารณาสถานการณ์ต่าง ๆ ปัญหาที่นักเรียนประสบคือ ครูวัดผลโดยเน้นความจำ แต่เนื้อหาที่ยากจึงไม่สามารถท่องจำได้ทุกเรื่อง นักเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะว่าระเบียบการวัดผลควรเปลี่ยนแปลงดังนี้ ควรเพิ่มคะแนนวิชาหน้าที่พลเมือง ให้คะแนนในค่านภาพปฏิบัติเกี่ยวกับทักษะการประพุดคิดเป็นพลเมือง คิมากกว่าการวัดผลโดยเน้นความจำ เฉพาะในแบบเรียนและควรมีการวัดผลทุกครั้ง เมื่อจบบทเรียนและครูต้องติดตามผลอยู่เสมอ¹

ในปีเดียวกัน ประสิทธิ์ ตาคินิจ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สถานภาพและบทบาทของครูสังคมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพและบทบาท ตลอดจนปัญหาการเรียน การสอนของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 100 คน ในโรงเรียนรัฐบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 32 โรงเรียน สรุปผลการวิจัยได้ว่า ในค่านการวัดผลครูส่วนใหญ่ใช้ข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย รองลงมา ใช้วิธีทดสอบโดยให้นักเรียนทำรายงาน ปัญหาที่ประสบในการวัดผล คือ ขาดวัสดุและอุปกรณ์

¹ปริญญานุช ลากเจริญ, "การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 2517), หน้า 110 - 111.

ในการสร้างแบบสอบถาม¹

ในปี พ.ศ. 2518 วิจารณ์ ผดุงชีวิต ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการเรียนและการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่" มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการเรียนและการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่ระดับที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสอนสังคมศึกษา 30 คน และนักศึกษานักเรียนผู้ใหญ่ 280 คน ของโรงเรียนผู้ใหญ่ระดับที่ 5 จำนวน 10 โรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2518 ผลการวิจัยสรุปว่า วิธีการวัดผลที่ครูใช้มากที่สุด ใช้ข้อทดสอบแบบปรนัยและอัตนัยรวมกัน ทำการวัดผลเมื่อสอนจบบทเรียนหนึ่ง ๆ นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้วัดผลทุกครั้งที่จบบทเรียน เพื่อประโยชน์ในการทบทวนความรู้และความเข้าใจของนักศึกษา ครูร้อยละ 46.66 ไม่มีปัญหาในการวัดผล ครูส่วนใหญ่เสนอแนะให้มีการปรับปรุงวิธีการวัดผลให้มีประสิทธิภาพ รองลงมาต้องการให้มีข้อทดสอบมาตรฐานเพื่อเป็นแนวแก่นักครูผู้สอน²

ในปีเดียวกัน ทศนิยม เรื่องธรรม ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสังคมศึกษาของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ" มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ เกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาในค่านหลักสูตร วิธีสอน อุปกรณ์ประกอบการสอน กิจกรรมประกอบการสอน การวัดผล และความต้องการความช่วยเหลือในการสอนวิชาสังคมศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนวิชา

¹ ประสิทธิ์ ตาคินิจ, "สถานภาพและบทบาทของครูสังคมศึกษาคนค้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 96.

² วิจารณ์ ผดุงชีวิต, "ปัญหาการเรียนและการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 102, 105.

สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูภาคเหนือ 5 แห่ง จำนวน 79 คน สรุปผลการวิจัยได้ว่า
 การวัดผล อาจารย์แสดงความวิตกกังวลและเข้าใจว่า การวัดผลนั้นเป็นสิ่งที่วัดประสิทธิภาพ
 ในการเรียนการสอนของนักศึกษาและอาจารย์ และจะนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอน
 ให้ดีขึ้น ดังนั้น การวัดผลประการแรกที่อาจารย์ทำมากที่สุดคือ การทดสอบเก็บคะแนน
 ระหว่างภาคและปลายภาค การสนทนาซักถามเกี่ยวกับบทเรียน ข้อทดสอบที่ใช้ส่วนใหญ่จะ
 เป็นข้อทดสอบที่อาจารย์สร้างขึ้นเอง รองลงมาคือ ข้อทดสอบที่อาจารย์ผู้สอนวิชาเดียวกัน
 ร่วมกันสร้าง อาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ข้อทดสอบที่ให้มีผลดีที่สุดในการวัด
 ประสิทธิภาพในการเรียนของนักศึกษา คือ ข้อทดสอบแบบอัตนัยและปรนัยปนกัน และปัญหาใน
 การวัดผล คือ อาจารย์ผู้สอนไม่แน่ใจว่าข้อทดสอบจะให้ผลตรงตามความต้องการ¹

ในปีเดียวกัน อารยา เกษมณี ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนศีลธรรมใน
 โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการเรียน
 การสอน วิชาศีลธรรมใน โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญในกรุงเทพมหานคร เพื่อ
 หาแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาศีลธรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้มี
 ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียน 20 คน ครูผู้สอนวิชา
 ศีลธรรมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 34 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 400 คน
 รวม 20 โรงเรียน สรุปผลการวิจัยได้ว่า ในเรื่องการวัดผลการเรียนการสอนครูส่วนใหญ่
 วัดผลเมื่อสิ้นสุดแต่ละภาคเรียน รองลงมาวัดผลตามแต่โอกาสที่เหมาะสม สำหรับปัญหาใน
 การวัดผล ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีความเห็นตรงกันว่า ข้อสอบวัดความนึกและ
 เหตุผล ข้อสอบวัดความเข้าใจและการนำไปใช้เป็นปัญหามาก นอกจากนี้ครูมีความเห็นว่า

¹ ทัศนีย์ เรื่องธรรม, "ความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสังคมศึกษาของ
 อาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโททางจิต ศึกษามัธยมศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 66 - 67.

การสร้างข้อสอบที่มีคุณภาพดี เป็นปัญหาหนัก และสำหรับนักเรียนมีความเห็นว่า การให้คะแนนค่าคะแนนนักเรียนเป็นปัญหาหนัก¹

จากวรรณคดีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่าการวัดและประเมินผล มีความสัมพันธ์กับระบบการศึกษาอย่างใกล้ชิด และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา จึงสมควรที่ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับ การวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนโดยตรง จะได้ตระหนักถึงความสำคัญนี้ และพยายามหาความรู้ ตลอดจนทำความเข้าใจในการวัดและประเมินผลให้ดีที่สุด เพื่อจะสามารถวัดและประเมินผลการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ อารยา เกษมดี, "ปัญหาการสอนที่ล้าสมัยใน โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 71 - 72.